

Luento 8 (verkkoluento 9)
 Järjestelmän ulkoinen muisti
 I/O

Muistihierarkia
 Kiintolevyt
 I/O:n toteutus

15.11.2012

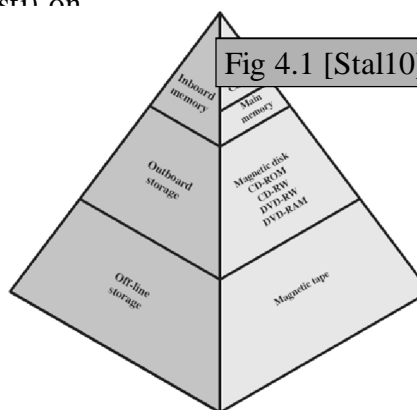
Copyright 2012 Teemu Kerola

1

Muistihierarkia

- Ulkoinen muisti (levymuisti) on halvempaa toteuttaa per t
- Ulkoinen muisti on paljon hitaampaa kuin sisäinen n
- Aika/tila optimointi
 - suuret tietomäärät täytyy (kannattaa) kustannussyisti ulkoisessa muistissa
 - pienet tietomäärät täytyy (kannattaa) tehokkuussyisti sisäisessä muistissa
- Kaiken viitatus tiedot tule suoritusajana olla sisäise muistissa!

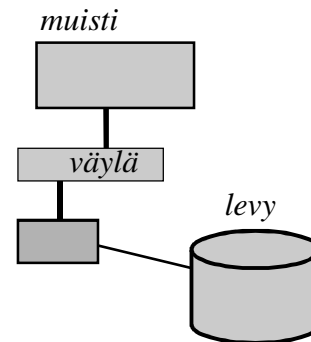
15.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

2

Virtuaalimuisti

- Osa muistihierarkiaa
- Vastaus ongelmaan
 - ”yhtä suuri” kuin levymuisti ja ”yhtä nopea” kuin keskusmuisti?
- Kaksitasoinen:
 - keskusmuistissa kulloinkin käytössä olevat alueet
 - levyllä kaikki tiedot
 - kopiointi tarvittaessa
 - sivunpuutoskeskeytys

15.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

3

Virtuaalimuistin toteutus

- Toteutustavat
 - kanta- ja rajarekisterit
 - sivutus, (segmentointi ja sivuttava segmentointi)
- Pääosa toteutuksesta KJ:n ohjelmistotasolla
- Laitteistotuki
 - MMU – muistinhallintayksikkö
 - Virtuaaliosoite -> fyysinen muistiosoite
 - Osoitteenmuutospuskurista (TLB) löytyy viimeksi tehdyt osoitteenmuutokset (vrt. välimuisti)
 - osoitetta ei tarvitse laskea usealla konekäskyllä, jos se löytyy TLB:stä

Lisää tietoa?

Tieto-
koneen
rakenneKäyttö-
järjes-
telmät

15.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

4

Tiedostojärjestelmä

- KJ:n osa, hallitsee kaikkia tiedostoja
- Valvoo oikeuksia tiedostoa avattaessa
- Muuntaa tiedostonimet fyysisiksi osoitteiksi
- Ylläpitää taulukoita, joista näkee mitä kohtaa mistäkin tiedostosta kukin prosessi on käsittelemässä
- Tiedostojärjestelmä lukee ja kirjoittaa tiedostoja suurina kerralla käsiteltävinä lohkoina (0.5-8 KB?)
 - käyttäjätason prosessit käsittelevät tiedostoja tavuttain eikä niiden tarvitse tietää tiedoston todellista fyysistä rakennetta (KJ:n laiteajuri huolehtii siitä)

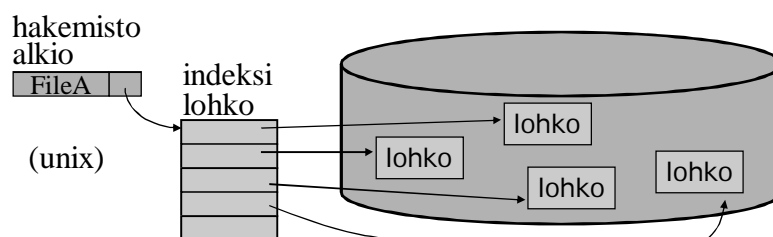
15.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

5

Tiedoston talletus levyille

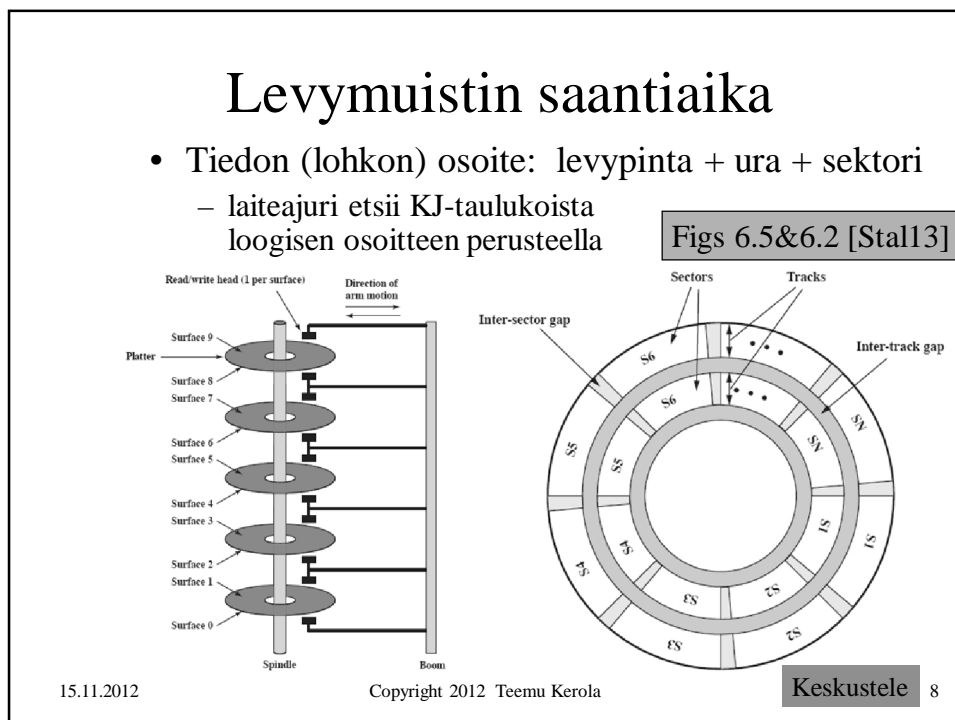
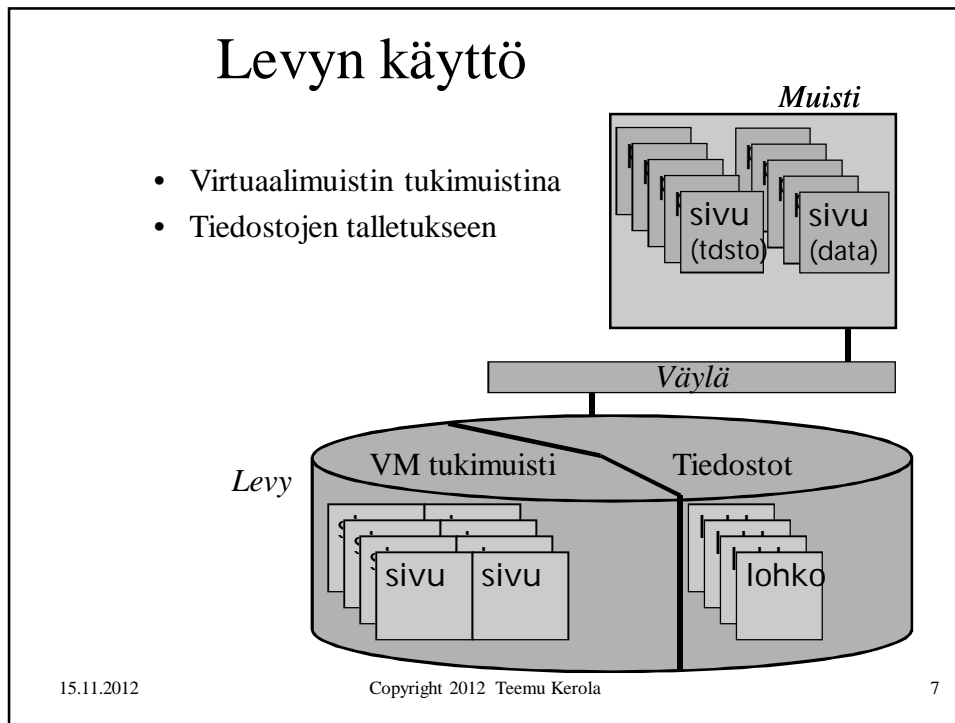
- Tiedosto koostuu useista lohkoista
 - lohko = 1 tai usea levyn sektori
- Levyn hakemisto
 - tiedoston lohkot
 - luetaan lohkot annetussa järjestyksessä

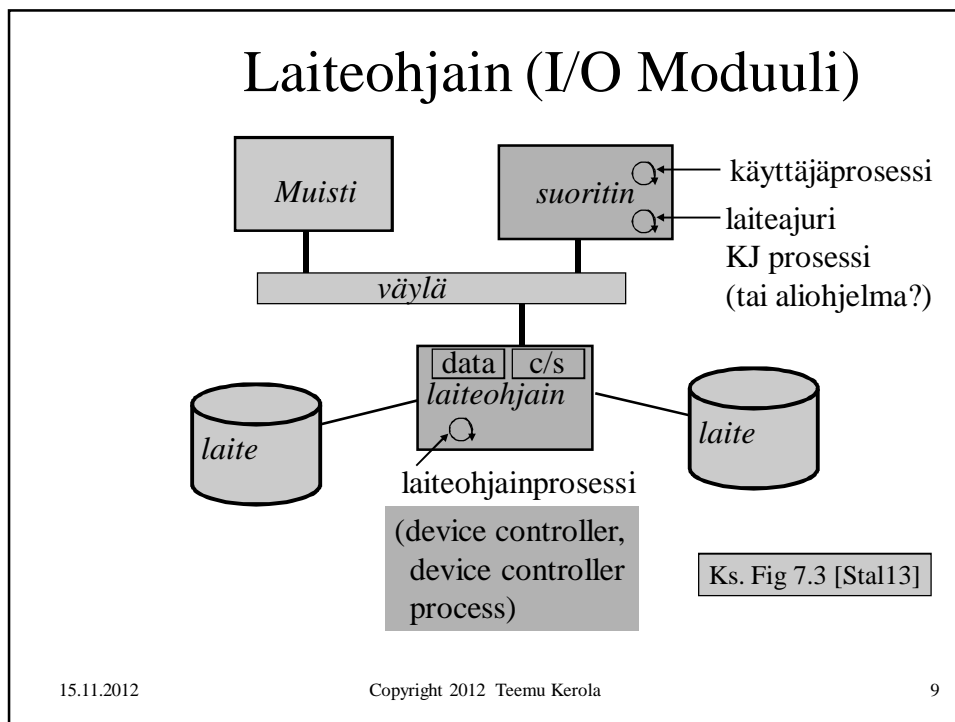

15.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

6

Laiteohjaimen rekistereihin viittaaminen omilla konekäskyillä

- Käskyssä annetaan laiteohjaimen identifikaatio ja laiterekisterin nro (oma I/O osoiteavaruus)
- Vaikea laajentaa käyttöä uusiin laitteisiin, joilla "laiterekisterit" voivat olla hyvinkin erilaisia
- Suorittimen konekäskyjä ei voi muuttaa

x86: IN, OUT
INS, OUTS

Ttk-91:
IN, OUT

15.11.2012 Copyright 2012 Teemu Kerola 10

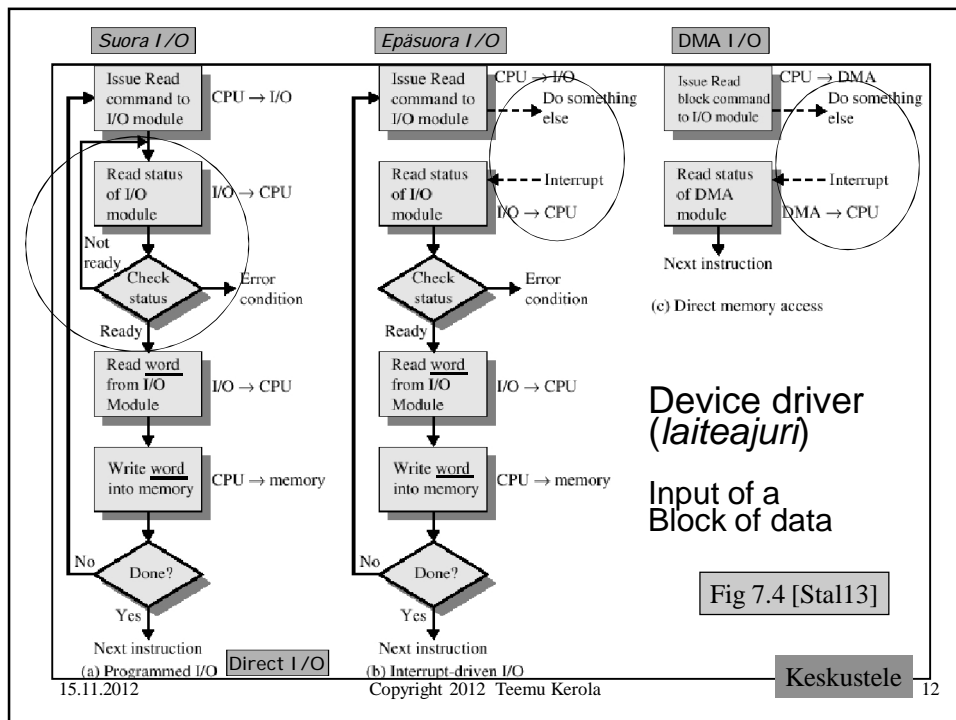
Muistiinkuvattu I/O

- Laiteajuri lukee/kirjoittaa laiteohjaimella olevia rekistereitä (data, status/kontrolli) tavallisilla muistin luku/kirjoitus käskyillä
 - ei tarvita erillisiä I/O-konekäskyjä! `load R1,=DiskRd`
`store R2, DiskCtr`
 - laiteohjaimella olevat ”laiterekisterit” ovat samanlaista viitattavaa muistia kuin ”normaali muisti”
 - muistisoitteen ensimmäiset bitit (ei siis käskykoodi) valitsevat, mille laitteelle (vai tavallisen muistiin) viittaus kohdistuu `DiskCtr EQU 0x80000001`

15.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

11

Esimerkki: kirjoittimen laiteajuri ttk-91 koneelle

- Laitteella voi tulostaa kokonaislukuja yksi kerrallaan
- Muistiinkuvattu I/O, suora I/O
- Laiteportti
 - kontrollirekisteri muistipaikka 1048576 = 0x80000
 - tilarekisteri muistipaikka 1048577 = 0x80001
 - datarekisteri muistipaikka 1048578 = 0x80002
- Laiteajuri Print toimii etuoikeutetussa tilassa
- Kutsu:


```
PUSH SP, =0 ; space for return value
PUSH SP, X ; parameter to print
SVC SP, =Print ; returns Success/Failure
POP SP, R1
JNZER R1, TakeCareOfTrouble
```

15.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

13

Esim: laiteajurin toteutus

```
ptrCtl DC 1048576 ; control register address
ptrStat DC 1048577 ; status register address
ptrData DC 1048578 ; Print
retVal EQU -3
parData EQU -2
```

Solution with no timeout

```

PUSHR SP ;save regs
LOAD R1, parData(FP)
STORE R1, @ptrData ; data to print
LOAD R1, =0
STORE R1, @ptrStat ; init (clear) state register
LOAD R1, =1
STORE R1, @ptrCtl ; give command to print

Wait LOAD R1, @PtrStat ; check state register
      JNZER R1, Done
      JUMP Wait ; wait until I/O done

Done LOAD R1, =0 ; return "Success"
      STORE R1, retVal(FP)
      POPR SP ; recover regs
      IRET SP, =1
```

Oleta: SVC:n ja IRET:n toteutus samalla tavalla kuin CALL ja EXIT

```

ptrCtl → 1
ptrStat → 1
ptrData → 200
```

See: driver.k91

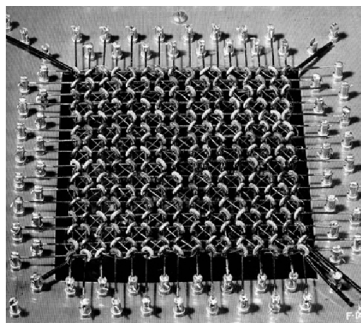
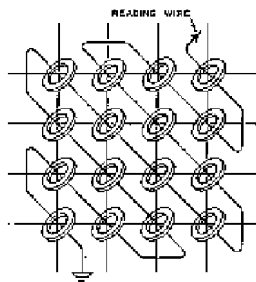
15.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

14

-- Luennon loppu --

- Ferriittirengas (core) teknologia
 - 1952, Jay Forrester & Bob Everett, MIT (Whirlwind)
 - tieto säilyy ilman virtaa
 - ei häiriinny säteilystä (avaruus, sotilasteknologia)
 - 1955, valtaa markkinat Williams Tube'ita
 - Käytössä vielä 1970-luvulla, nyt vain nimi jäljellä

15.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

15